

Leodisia—Nọmba Atọ

Gini bụ Iwu ndị ahụ?

Jeff Pippenger

2023-08-30

“Anyị kwesị ima n’onwe anyị ihe na-eme ka mmadụ buru Onye Kraịst, ihe bụ eziokwu, ihe bụ okwukwe ahụ anyị natara, ihe bụ iwu ndị dị na Bible—iwu ndị e nyere anyị site n’aka ọchịchị kachasi elu.” *The 1888 Materials*, 403.

Ruo otutu afo, Future for America akowaputala na uka asaa ndi e kwuru n’Akwwkwọ Mkpughe abughị naani na ha na-anochite anya akuko ihe mere eme nke Izrel nke oge a site n’oge ndiozi ruo na njedebe uwa, kama na uka asaa ahụ na-anochitekwa anya Izrel oge ochie site n’oge Mozis ruo n’itu nkume gbuo Stivin. Ndi mbu nke Adventism akuzighi eziokwu a, ma ha ghotara ma jiri ukpuru ndi na-eguzobe eziokwu a ruo oru. Jisos na-egosi njedebe site na mmalite, Izrel oge ochie na-anochitekwa anya Izrel nke oge a. Ya mere, eziokwu o bula bu akuku nke njirimara amuma nke Izrel nke oge a dikwa na Izrel oge ochie.

Tupu akuko ihe mere eme nke ndi Millerite, echiche odinala nke Ndi Kraist banyere uka asaa ahụ bu na ha nochiri anya uka ndi di adi n’ezie n’Ogbè Eshia nta n’oge Jon. Echiche odinala ahụ ghotakwa na ndumodu e nyere uka nke o bula n’otu n’otu nwekwara ike ighota di ka ndumodu puru iche nye uka di iche iche n’ime akuko ihe mere eme nke Ndi Kraist, nakwa na otu ndumodu na ido aka na nti ndi ahụ bukwana nke e nyere Ndi Kraist n’otu n’otu. Ha ghotakwa na uka asaa ahụ nochiri anya oge asaa nke akuko ihe mere eme nke uka site n’oge ndi na-eso uzọ Kraist ruo ogwugwu nke uwa. Echiche ndi a diri tupu akuko ihe mere eme nke ndi Millerite. Nkwenye ano ndi ahụ banyere uka asaa ahụ, nke mejuputara echiche odinala ahụ nke diri tupu William Miller, dabere n’okowa Akwwkwọ Nso nke “historicist.” O bu usoro nkowa ahụ ka ndi mmuo ozi nke Chineke duuru William Miller ka o nabata.

“Uka asaa nke Eshia bu akuko ihe mere eme nke uka Kraist n’udi ya asaa, n’ihe gbagoro agbago na ntughari ya niile, n’oganihu na n’ahuhu ya niile, site n’ubochi ndiozi ruo na njedebe nke uwa. Akara asaa ahụ bu akuko ihe mere eme nke omume na mmeghari nke ndi ochichi na ndi eze nke uwa n’ebe uka no, nakwa nchebe Chineke na-echekwaba ndi Ya n’oge ahụ kwa. Opi asaa ahụ bu akuko ihe mere eme nke ikpe asaa puru iche ma di arọ e zitere n’elu uwa, ma o bu alaeze Rom. Efere asaa ahụ kwa bu oria ojoo asaa ikpeazu e zitere n’elu Rom nke Papa. A gwakotara otutu ihe omume ndi ozọ na ndi a, a kpara ha n’ime ya dika iyi nta na-asoba banye n’osimiri, na-emeju nnukwu osimiri amuma ahụ, ruo mgbe ihe niile na-ejedebe anyi n’oke osimiri nke ebighi ebi.”

“Nke a, n’uche m, bu atumatu amuma Jon di n’akwwkwọ Mkpughe. Ma onye o bula choro ighota akwwkwọ a, aghaghị inwe omuma zuru ezu banyere akuku ndi ozọ nke okwu Chineke. Ihe oyiyi na ilu ndi e ji mee ihe n’amuma a, a kowaghi ha niile n’ime otu a, kama a ghaghị ichota ha n’aka ndi amuma ndi ozọ, ma kowaa ha n’ebe ndi ozọ nke Akwwkwọ Nso. Ya mere, o doro anya na Chineke ezubela ka a muo ihe dum, obuna iji nweta ihe omuma doro anya

banyere akukụ ọbụla.” William Miller, Miller’s Lectures, volume 2, lecture 12, 178.

Nwannaanyi White kwekorọ na nkwardo echiche “historicism” nke Miller jidere, ma ọ gbakwunyere nghota miri emi kari banyere akwukwo Mkpughe kara ihe Miller huru, n’ihi na Miller amatabeghi ebe nsọ ahụ dika ọ di n’eziokwu. Ọ ghotara na ebe nsọ ahụ bu uwa. Nwannaanyi White ghotara na mgbe Jizos gosiputara amuma ndi e sere n’akwukwo Mkpughe, na Kraist na-eme nke a n’ijikota ya na oru Ya di ka Nnukwu Onye Nchujà nke eluigwe.

Mgbe Jon tughariri wee hu Kraist, Ọ no na-ejeghari n’etiti ihe-ndoba oriona ndi ahụ n’uwe nchujà, ihe-ndoba oriona ndi ahụ dikwa n’Ebe Nso, ya mere n’akuko ihe mere eme mgbe ọ rigoro n’eluigwe, ma tupu Ọ banye n’Ebe Kachasi Nso n’afọ 1844. Miller enweghi ike ighota idi mkpa nke eziokwu a. Tyndale, Luther, ma ọ bu John Wycliffe, ma ọ bukwa ndi mgbanwe okwukwe mbu, agaghikwa aghota ya. Eziokwu na-aga n’ihu n’ikpughe onwe ya, na-enwuwanye gbaa, ma na-enwu gbaa kara, ruo ubochi ahụ zuru oke.

“Ukpuru ukwu ahụ nke Robinson na Roger Williams kwadoro n’uzo di ebube, ya bu, na eziokwu na-aga n’ihu n’iputa ihè, nakwa na ndi Kraist kwesiri idi njikere inabata ihè niile nke puru isi n’Okwu nsọ nke Chineke na-enwu, tufuru n’anya n’etiti umu umu ha. Uka ndi Protestant nke America,—nakwa nke Europe,—ndi e nyere nnukwu ohere n’inata ngozi nke Ndozighari ahụ, enweghi ike iga n’ihu n’uzo nke ndozighari. Ọ bu ezie na site n’oge ruo n’oge, mmadu ole na ole kwesiri ntukwasi obi biliri ikwusa eziokwu oheru ma kpughee njehie ndi a na-elekota kemgbe ogologo oge, otutu n’ime ha, dika ndi Juu n’ubochi Kraist ma ọ bu ndi Katolik n’oge Luther, juputara n’inwe afọ ojuju ikwere dika nna nna ha kwenyere na ibi ndu dika ha biri. N’ihi ya, okpukpe dara ozo n’usoro emume efu; a nogidekwara na-edebe ma na-ahụ njehie na nkwenkwe ugha n’anya, bu ndi a gaara atufu ma ọ buru na uka ahụ gara n’ihu na-eje ije n’ihè nke Okwu Chineke. N’uzo di otu a, mmuo nke Ndozighari ahụ kpaliri jiri nwayo nwayo nwuo, ruo mgbe mkpa ndozighari di na uka ndi Protestant foro nke nta ka ọ buru otu nnukwu mkpa ahụ di na Uka Rom n’oge Luther. E nwere otu ochicho uwa ahụ, otu nkuda mmuo ime mmuo ahụ, nsopuru yiri nke ahụ nye echiche mmadu, na nnochichi ozizi nke Okwu Chineke site n’amuma mmadu.” The Great Controversy, 297.

Ọ buru na a naghị amata eziokwu ahụ bu na eziokwu na-etolite n’uzo na-aga n’ihu n’ime akuko ihe mere eme nile, mgbe ahụ ihe ọ bula bu mkpa na idi arọ nke ihè oheru ọ bula n’ogbo ikpeazu a puru nnoo ibu ihe agaghị ekwe omume imata. Ozugbo mmadu kwesiri ighota odidi na-aga n’ihu nke “eziokwu,” ha na-amalite ozugbo idabere n’omenala, n’agwa ndi e si eme ihe, na nduzi mmadu dara ada.

Usoro Miller jiri bu ihe-oma nke na-agafe n’ahiri amuma dum, nke na-eweta àmà banyere mmepe nke eziokwu nke Akwukwo Nso nke malitere n’aka ndiozi. Ma n’ihe-oma nke Miller nochiri anya ya, anyi na-ahụ mmalite nke na-achọ ihe kwekorọ na ya n’ogwugwu. Otutu mmadu anaghị aghota eziokwu ndi a ma oli, ma ọ bughị otu a ka ọ di n’ebe Setan no.

Setan eguzogidela eziokwu na mmepe ya site n’oge nnupu isi ya n’eluigwe gawa n’ihu. Mgbe ọ rutere n’okè ahụ n’akuko ihe mere eme ebe ndi Ndozighari malitere ighota nke oma otu e si amu Bible, Setan mere di ka ọ na-eme mgbe niile ma webata ihe ugha yiri eziokwu. Ihe àmà sitere

n'akukọ ihe mere eme banyere ọrụ ya nke imegharị eziokwu n'ụgha na-egosi na ndị Jesuit dika Ribera na Louis de Alcazar tinyere usoro aghugho ha kpomkwem megide akwukwo Mkpughe. Usoro ruru aru a na-akpo "preterism" malitere na nari afọ nke abuo na nke ato site n'aka ndi nnochị anya abuo bu isi nke usoro ụgha ahụ. Otu n'ime ha bu Eusebius nke Caesarea (260–339), nke ozokwa bu Victorinus nke Pettau (nwuru ihe di ka 304). Ha abuo, bu ndi a ma ama n'oge mbu n'akukọ ihe mere eme, kwalitere usoro ahụ nke na-atu aro na e mezuru akwukwo Mkpughe n'oge Alaeze Ukwu Rom site n'aka ndi di n'akukọ ihe mere eme dika eze ukwu a ma ama n'ojoo, Nero.

Na nari afọ nke iri na itoolu, John Darby (1800–1882) sitere na United Kingdom webatara usoro ozo nke Setan, nke etinyekwara n'ihe ndetu di n'ala peeji nke Akwukwo Nso inyinya Trojan a kporo Scofield Reference Bible nke anyi akowaputalari. "Dispensationalism" bu usoro echiche nka mmuta okpukpe nke na-ekewa akukọ ihe mere eme na mmekorita Chineke na mmadu n'oge di iche iche puru iche, ma o bu "dispensations," nke Chineke ji achikota atumatu Ya n'uzo di iche iche. Ana m ariba nke a ama n'ebe a n'ih i na nke a bu otu n'ime ụgha ndi ewebatara n'ime mmeghari Future for America site n'olu ndi si n'otu mpaghara ahụ Darby si gbasaa echiche Setan ya. Echiche Darby ndi wakporo Future for America sochiri nka ihe omuma nke ihe a na-akpo mmeghari "woke" nke oge a, nke na-akwalite otu ogbaaghara ahụ nke Mgbawwe Ochichi French nochiri anya ya na otu mmehie ikwa iko na enweghi njide onwe ahụ Sodom na Gomora nochiri anya ha.

Taa, ndi oka mmuta okpukpe nke Adventism nke oge a na-eji usoro nkewa eziokwu nke Akwukwo Nso, dabere n'usoro nkowa Akwukwo Nso nke okpukpu abuo ha na-eji eme ka ma Akwukwo Nso ma Mmuo nke Amuma ghara idi ike ma ju ha abuo. Ha na-ekewa ndi mmadu dika ndi okachamara n'asusu Akwukwo Nso ma o bu dika ndi okachamara n'akukọ ihe mere eme nke Akwukwo Nso. N'ih i ya, taa ndi oka mmuta okpukpe nke Adventism na-achikwa uche nke Adventism Laodisia ma site n'ikowa Okwu Chineke dabere n'otu mmadu dara ada si aghota akukọ ihe mere eme ma o bu n'otu mmadu dara ada si aghota asusu. A ga-eleba anya n'ihu n'ime edemede ndi a n'ih e ngosi njehie ndi a nke oge a, bu ndi e jiwo ugboro ugboro luso ozi i na-agu ugbo a agha, mgbe anyi ga-atule ihe nnochianya nke Mgbawwe Ochichi France. Setan di ndu, o makwa na oge ya di mkpumpku. Iwu ikpezu n'ime iwu Miller, nke bu nomb a iri na ano, na-ejedebe na paragraf na-esonu.

"Nkuzi nke chi a na-akuzi n'ulo akwukwo anyi na-adabere mgbe niile n'ukpuru okwukwe nke otu okpukpe ufodu. O nwere ike idi mma iburu uche efu ma kpochie ya udi nke a, ma o ga-emecha mgbe niile n'igho onye ekweghi ibe noro n'otu. Uche nweere onwe ya agaghi enwe afọ ojuju n'echiche ndi ozo. O buru na m bu onye nkuzi nke ndi ntorobia n'ih e banyere nkuzi nke chi, aga m ebido n'imuta ikike ha na uche ha. O buru na ndi a di mma, aga m eme ka ha muoro onwe ha Akwukwo Nso, ma zipu ha ka ha nwee onwe ha ime uwa ezi ihe. Ma o buru na ha enweghi uche, aga m ebiputa n'ime ha uche onye ozo, dee onye ekweghi ibe noro n'otu n'egedege ihu ha, ma zipu ha dika ndi ohu!" William Miller, Miller's Works, mpiakota 1, 24.

N'oge di nso ozugbo Jon Onye Nkpughe biri, nakwa n'ubochi ndi Ndozighari, Setan no na-arusi oru ike imeputa ukpuru amuma ụgha iji gbagwojuo ma bibie ezi nyocha nke Akwukwo Nso. Ihe a na-ahughi mgbe ufodu n'akukọ ihe mere eme ndi a bu na usoro omume Setan ndi ahụ nile e

lekwasiri anya kpomkwem n'akwukwo ozo o bula ma e wezuga akwukwo Mkpughe. Nke ahụ bu isiokwu nke onye o bula n'ime ndi a na-akwalite mgbagwoju anya nke Setan. Akwukwo Mkpughe abụwo mgbe niile ihe Setan na-elekwasị anya. Setan maara na o bu akwukwo Mkpughe ka o ga-ebuso agha. Mgbe anyi matara eziokwu a, anyi nwere ike mgbe ahụ imata eziokwu ozo a na-adighi ahụ anya, nke eziokwu ozo di mkpa na-ekpuchi.

E bu n'obi nke usoro ugha ndi Jesuit bu igbochi nghota doro anya na popu nke uka Rom bu onye ahụ na-emegide Kraist nke amuma Akwukwo Nso. Onye o bula n'ime ndi Ndozighari Protestanti bjara imata ma kwaa eziokwu a. Ya mere, mgbe e gosiputara n'ihu oha n'oge gara aga, site n'okwu na site n'akwukwo e biputara, akuko ziri ezi banyere ndi di ka Ribera na Louis de Alcazar, e ji akuko banyere ndi di ka Ribera na Louis de Alcazar mee ihe iji gosi mgbalị Setan ji aru oru iji gbochie nghota ziri ezi banyere "nwoke nke mmehie." Ihe akaebe ndi e dere ede ma o bu ndi e kwuru n'onu nke na-ekpughe ebumnuche iweta usoro ndi a sitere n'aka Setan ziri ezi ruo n'oke ha ruru, ma Setan no na-anwa ikpuchi kariya nani ihe akaebe nke Akwukwo Nso ndi na-akowa na onye ahụ na-emegide Kraist bu popu Rom.

E nwere eziokwu di n'akwukwo Mkpughe nke e kpuchiri ekpuchi site n'ogbaaghara nke usoro ugha ndi a nke ikowa Akwukwo Nso meputara, bu ndi no n'ezisiokwu nke nwoke ahụ nke nomba ya bu isii, isii, isii. Otu n'ime eziokwu ndi ahụ bu n'ezie eziokwu ahụ a na-anochi anya mgbe a ghotara uka asaa ahụ n'otu mmepe ha zuru oke si di. E nwere eziokwu di n'ime uka asaa ahụ nke na-ekwu kpomkwem banyere akuko ihe mere eme nke malitere n'ubochi Septemba 11, 2001 ma na-akwusi n'oge nsogbu iwu ubochi uka. Setan anowo na-achọ ime ka ihe a lie n'ala, ma o cheputara usoro omume Setan ndi ahụ iji mee ka otutu nkume bara nnukwu uru nke eziokwu di n'akwukwo Mkpughe ghara idi puta ihe, o bughị naani njirimara pope nke Rom dika onye ahụ na-emegide Kraist.

Tupu e kpughee "nwoke nke mmehie" n'afọ 538, ndi ikom di ka Eusebius na Victorinus wakporo akwukwo Mkpughe n'igbalị ikpuchi iri elu nke ochichi popu. Mgbe e mesiri n'akuko ihe mere eme, Kraist mezuru nkwa Ya nye Tayatira ma weputa kpakpando ututu nke Ndozighari (Wycliffe), ma mgbe ahụ Setan weputakwa mmadu abuo a ma ama n'akuko ihe mere eme ka ha buru ndi ga-akwado ma gaa n'ihu n'oru ya nke satanik. Agha ogologo oge ahụ gbasara mmepe nke eziokwu, nke na-eru n'oke ya kachasi elu mgbe a na-emeghe ihe nzuzo nke akwukwo Mkpughe, (ntakiri oge tupu mmechi nke oge amara) gunyere ihe sitere n'ogbako asaa ndi Miller amatabeghi, ma o bukwa ihe Sister White amatabeghi; ma a puru igosi ya n'uzo di mfe na ma Miller ma Mmuo Amuma na-akwado ihe oheru ahụ, n'ihina ihe oheru adighi emegide ihe ochie.

"O bu eziokwu na anyi nwere eziokwu ahụ, anyi aghaghikwa ijidesi onodu ndi a na-apughi ima jijiji ike; ma anyi aghaghigho ile anya n'ihè oheru obula Chineke puru izite site n'enyonyo, ma si, N'ezie, anyi apughi ihu na anyi chorọ ihe ozo kariya eziokwu ochie ahụ nke anyi natara ruo ugbo a, nke anyi nokwa n'ime ya kwusie ike. Mgbe anyi jidere onodu a, ama nke Onyeama Eziokwu ahụ na-etinye n'onodu anyi iba mba ya, 'I maghikwa na i bu onye e wedara n'onodu, na onye ebere kwesiri, na ogbenye, na onye kpuru isi, na onye gba oto.' Ndi na-eche na ha bara uba, na e meela ka ihe ha baa uba, na ha enweghikwa ihe o bula ha chorọ, no n'onodu isi gbasara onodu ha n'ezie n'ihu Chineke, ha amaghikwa ya." Review and Herald, August 7,

1894.

Nnwale bụ isi maka ihè ọhụrụ bụ ma ọ na-emegide eziokwu e guzobeworo, na ma ọ na-akwado eziokwu ndị bụ ntọala.

“Mgbe ike Chineke na-agba ama banyere ihe bụ eziokwu, eziokwu ahụ ga-anogide ruo mgbe ebighị ebi dị ka eziokwu. A gaghị anabata echiche ndị e cheputara emechaa, ndị na-emegide ihè Chineke nyeworo. Ndị mmadụ ga-ebili na nkowa Akwukwọ Nso nke bụ eziokwu n’anya ha, ma nke na-abughị eziokwu. Eziokwu maka oge a, Chineke enyewo anyị ya dị ka ntọala nke okwukwe anyị. Ya onwe ya akuzierela anyị ihe bụ eziokwu. Otu ga-ebili, ozo kwa ga-ebili, na ihè ọhụrụ nke na-emegide ihè ahụ Chineke nyere n’okpuru ngosiputa nke Mmụọ Nso Ya.” Selected Messages, book 1, 162.

Setan emeela ka akwukwọ Nkpughe buru ihe ọ na-elekwasị anya n’iwakpo kemgbe oge Jón dere ozi ndị dị n’ime ya. Jisọs siri:

Ma ngozi nādirị anya unu, n’ihi na ha na-ahụ ụzọ; na ntị unu, n’ihi na ha na-anụ. N’ihi na n’ezie asị m unu, na ọtụtụ ndị amụma na ndị ezi omume agụsiwo agụụ ike ihu ihe ndị unu na-ahụ, ma ha ahụbeghị ha; na inu ihe ndị unu na-anụ, ma ha anụbeghị ha. Matiu 13:16, 17.

Ngozi nke e jikọtara na ihu na inu bụ ngozi nke ighota ozi nke Mkpughe Jisọs Kraịst. Mgbe Jón nochiri anya ndị ahụ nọ n’“ubochi ikpeazu” nke na-ahụ ma na-anụ ozi ahụ, ọ dara n’ala ikpo isi mmụọ ozi Gabriel, onye kpomkwem gwara Jón ozugbo ka ọ ghara ime ya.

Ma mụ onwe m, Jón, hụrụ ihe ndị a, nukwa ha. Ma mgbe mụ nuru ma huchara, adara m n’ala ikpere n’ala ikpere arusi n’ihu ukwu nke mmụọ ozi ahụ nke gosiri m ihe ndị a. Mgbe ahụ ọ siri m, Lezienụ anya ka ị ghara ime nke a: n’ihi na abụ m onyeozị ibe gi, na nke umunne gi ndị amụma, na nke ndị na-edebe okwu nile nke akwukwọ a: kpọọ isiala nye Chineke. Nkpughe 22:8, 9.

Gabriel na Jón bụ ha abuo ihe e kere eke, ndị kwesikwara ife naanị Onye Okike. Ọtụtụ ndị amụma na ndị ezi omume, tinyere ndị mmụọ ozi, achowo “ihu” na “inu” ozi nke Mkpụ Etiti Abalı mgbe a ga-ekwughachi ya na njedebe nke uwa.

“Kraịst siri, ‘Ngozi nādirị anya unu, n’ihi na ha na-ahụ; na ntị unu, n’ihi na ha na-anụ. N’ihi na n’ezie asị m unu, na ọtụtụ ndị amụma na ndị ezi omume achowo ihu ihe ndị ahụ unu na-ahụ, ma ha ahughị ha; na inu ihe ndị ahụ unu na-anụ, ma ha anughị ha’ [Matthew 13:16, 17]. Ngozi nādirị anya ndị ahụ hụrụ ihe ndị a huru n’afọ 1843 na 1844.’”

“E nyere ozi ahụ. Ma ekwesighi idi oge ọ bula n’ikpogharị ozi ahụ, n’ihi na ihe iriba ama nke oge ndị a na-emezu; a ghaghị irucha oru mmechi ahụ. A ga-arụ nnukwu oru n’oge di mkpirikpi. N’oge na-adighi anya, a ga-enye ozi site n’ihoputa Chineke nke ga-ebili buru nnukwu mkpu. Mgbe ahụ Daniel ga-eguzo n’okè ya, ka o nye àmà ya.” Manuscript Releases, volume 21, 437.

Ihe ndị ezi omume (Jón) na ndị ohu ibe ha (ndị mmụọ ozi) chosiri ike ihu bụ mmezu ikpeazu nke Mkpụ Etiti Abalı na njedebe nke Adventizim, mgbe a ga-eji ebube Chineke mee ka uwa nwee ihè. A na-eweta ngosiputa ikpeazu ahụ nke ike n’ime mmiri ozuzo ikpeazu site n’imeghe mkpuchi nke

Mkpughe nke Jisọs Kraịst.

Banyere nzọpụta ahụ ka ndị-amụma juru ase ma chọsie ike, ndị buru amụma banyere amara ahụ nke ga-abiakwute unu: na-achọ imata oge o bu, ma o bu udi oge o bu, nke Mmuo Kraịst nke di n'ime ha na-egosi, mgbe O na-agba amà tupu oge eruo banyere ahuhu Nile nke Kraịst, na otuto ahụ nke ga-eso ya. Nye ndi a ka e kpughere na o bughị nye onwe ha, kama o bu nye anyi ka ha ji eje ozi n'ihe ndi ahụ, nke ugbo a ka ndi ahụ kwusara unu ozi oma nye unu site n'ike Mmuo Nso e zitere si n'elugwe; ihe ndi mmuo-ozi na-achosi ike ileba anya n'ime ha. Ya mere, kekwasianu akuru nke uche unu, noro n'idi uchu, ma nwee olileanya ruo ogwugwu n'amara ahụ nke a ga-ewetara unu na mkpughe nke Jisọs Kraịst. 1 Pita 1:10–13.

Ndi amuma, ndi ezi omume na ndi mmuo-ozi achosiwo ike ibi n'oge a na-awusa "amara" ahụ, ma o bu ike nke Chineke, n'oge mmezu ikpezu nke Mkpụ Etiti Abali. A na-ewetara mmadu "amara" ahụ, nke bu ike okike Chineke, mgbe e kpughere Mkpughe nke Jisọs Kraịst. Setan maara na uzọ a na-esi ebufe ike okike Chineke nye ndi Ya ka a na-aruzu ya site n'ozu ahụ e kpughere n'akwukwo Mkpughe, ya mere mbo ya kachasi elu abwo ime ka ihè di n'akwukwo Mkpughe buru ihe mgbagwoju anya, igbochi ya, na ikpuchi ya. Ihè ahụ abughị nani njirimara nke nwoke mmehie ahụ, n'ihì na ndi mmeghari Protestant Nile edeela nke oma eziokwu ahụ n'uju otutu nari afọ gara aga.

Ano m n'ime Mmuo n'ubochi nke Onyenwe anyi, m wee nu n'azu m nnukwu olu, di ka nke opi, na-asị, Abu m Alfa na Omega, onye mbu na onye ikpezu: ma, ihe i na-ahụ, dee ya n'akwukwo, ziga ya n'aka uka asaa ndi no n'Eshia; n'aka Efesos, na n'aka Simiina, na n'aka Pegasos, na n'aka Tayaitaira, na n'aka Sadis, na n'aka Filadelfia, na n'aka Laodisia. M wee chigharia ihu olu ahụ nke kwuru okwu n'ebe m no. Ma mgbe m chighariri, ahuru m ihe ndoba oriona olaedo asaa; ma n'etiti ihe ndoba oriona asaa ahụ ka otu onye di ka Nwa nke mmadu no, yi uwe na-eru ruo n'ukwu, kee eriri olaedo n'obi ya. Isi ya na ntutu isi ya di ocha dika aji anu, dikwa ocha dika snow; anya ya dikwa ka ire oku; ukwu ya dikwa ka ola kopa a nuchara anucha, di ka a ga-asị na a kpoo ha oku n'ime ite-oku; olu ya dikwa ka uda nke otutu mmiri. O wee jide kpakpando asaa n'aka nri ya: ma n'onu ya ka mma agha nko nwere ihu abuo siri putu: odidi ihu ya dikwa ka anyanwu na-enwu n'ike ya. Ma mgbe m huru ya, adaara m n'ukwu ya dika onye nwuru anwu. O wee bikwasi m aka nri ya, na-asị m, Atula egwu; Abu m onye mbu na onye ikpezu: Abu m onye ahụ nke di ndu, ma anwula m; ma, lee, adi m ndu ruo mgbe ebighi ebi, Amen; enekwara m kpiri ugodi nke hel na nke onwu. Dee ihe ndi ahụ i huro, na ihe ndi di ugbo a, na ihe ndi ga-adi n'ime ha n'odinihu. Mkpughe 1:10–19.

Mgbe Adventism na-akwado usoro "historicist," ha ghotara na uka niile nke Mkpughe abuo na ato na-emeghari ozọ n'ime uka ikpezu. N'uzo nwute, na ngwucha nari afọ nke iri na itoolu, Setan amalitelari imechi anya Adventism n'ihe metutara usoro nso ahụ, nchedo ya, na omume nke ibu akuku di oke mkpa nke ibu oru ha di ka "ndi e nyere n'aka idobe nnukwu eziokwu Nile nke amuma." Obuna mgbe a na-etinye usoro ahụ n'akuku n'ime Adventism, e nkwara ndi ka na-etinye usoro nso ahụ n'oru. Anyi na-eji akwukwo ahụ, Story of the Seer of Patmos, dika onye akaebe nye eziokwu ahụ na itinye uka niile n'akuko ihe mere eme nke Laodisia bu itinye amuma n'oru nke ziri ezi. Ihe ndi a na-esonu bu mwepu sitere n'akwukwo ahụ nke na-eme ka isi okwu m na-ekwu putu ihè.

“A ghaghị icheta na, dika ahụmahụ nke Ephesus, Smyrna, na Pergamos ga-emeghachi onwe ya n’ime ụka ikpeazụ tupu ọbịbia nke abụọ nke Kraịst, otu a ka akụkọ ihe mere eme nke Thyatira ga-enwe ihe ya na ya kwekọrọ n’ogbo ikpeazụ.” Stephen N. Haskell, *Story of the Seer of Patmos*, 69.

Haskell n’uzọ ziri ezi na-akọwa na ahụmahụ nke ụka anọ mbụ ahụ na-emegharị ọzọ, ma ọ bụ dika o kwuru ya, “ga-enwe ihe kwekọrọ na ya n’ogbo ikpeazụ.”

“O tinyere ule ahụ, ma ihe niile tūrụ aka n’afọ 1843 dika oge ụwa ga-anabata Onye Nzọpụta ya. Onọdụ ndị mmadụ n’oge mbata mbụ nke Kraịst ka e meghariri ugbo a.” Stephen N. Haskell, *Story of the Seer of Patmos*, 75.

Haskell nọ na-ekwu maka William Miller na-achoputa afọ 1843 dika Ọbịbia nke Abụọ nke Kraịst, ma na-egosi na onọdụ ndị gbara ọbịbia mbụ gburugburu ka e kwughachiri n’oge ndị Millerite. Haskell ziri ezi, Nwanyị White na-ekwukwa na e nyere Miller n’onwe ya nnochiteanya di ka Jón Onye Na-eme Baptizim.

“Dị ka Jón Onye Na-eme Baptizim kwusara ọbịbia mbụ nke Jisọs ma dozie ụzọ maka ọbịbia Ya, otu a kwa ka William Miller na ndị sonyere ya si kwusaa ọbịbia nke ugboro abụọ nke Okpara Chineke.” *Early Writings*, 229.

Haskell ọbuna kọwara na n’oge akụkọ ihe mere eme nke Pēgamos, (ulọ-nsọ nke atọ nke na-anochite anya nkwekọrta Kraịstianiti na ikpere arusi), ka a kpoghariri akụkọ ihe mere eme nke Sadis, bụ ulọ-nsọ nke ise.

“E nwere oge n’akụkọ ihe mere eme nke Pegamos, mgbe Kraịstiani chere na ikpere arusi anwuola; ma n’eziokwu, okpukpe ahụ nke e chere na e meriela, emerielala. Ikpere arusi, mgbe e mere ya baptizim, batara n’ime ụka. N’ubochi Saadis ka e mere ọzọ akụkọ a.” Stephen N. Haskell, *Story of the Seer of Patmos*, 75, 76.

Sadis bụ ụka nke Ndozighari ahụ nke tetara ma mee mkpesa megide ụgha aghughọ nke Setan nke ochichi ndi pope, ma tupu arụ ọrụ ha agwuchaa, ha amalitelari ilaghachi na Rom. Ha chere, dika ụka Pergamos chere, na ochichi ndi pope anwuola anwu, ma n’eziokwu, ọ ka di ndu. Haskell na-akowaputakwa na n’elu ụka fodurunu ka “uzari ndi a chikotara nke oge niile gara aga” na-enwu.

“N’elu nzuko a ikpeazu—ndi fodurunu,—ka uzari oku niile a chikotara nke ogbo niile gara aga na-enwu.” Stephen N. Haskell, *Story of the Seer of Patmos*, 69.

Anaghi m atụ aro na Haskell ghotara na akụkọ ihe mere eme na-aga n’ihu nke e ji ụka asaa nochie anya, mezu kwara onwe ya n’akụkọ ihe mere eme nke Izrel oge ochie, ma n’ezie ọ na-akwado eziokwu ahụ mgbe o dere na “uzari niile a chikotara nke oge nile gara aga” “na-enwu” n’elu “ụka ikpeazu.” Izrel oge ochie so na “uzari nke” “oge nile gara aga.” Ma ọ bụ ezie na ọ na-akwado ukpuru ndi di mkpa iji mata ihe nnochianya nke ụka asaa n’akụkọ ihe mere eme nke Izrel oge ochie, ejighi m n’aka otu miri emi o si ghotā myirita ndi ahụ e gosiri n’ihe nnochianya ndi ahụ. Eji mkwa n’aka na ọ ghotaghi akuku ọzọ nke ka mkpa kari n’akụkọ ihe mere eme ndi ụka asaa ahụ nochiri anya, akuku anyi na-eduga n’ebe ọ di.

Anyị ga-atụle eziokwu a n'isiokwu anyị na-esote.